

УДК 336.2

DOI: 10.25140/2411-5215-2019-4(20)-380-386

Ірина Мельничук

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

Ірина Мельничук

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО БИЗНЕСА: НАЛОГОВЫЙ АСПЕКТ

Iryna Melnychuk

ACTIVITIES OF SMALL BUSINESS ENTITIES: THE TAX ASPECT

У статті проведено дослідження діяльності суб'єктів малого бізнесу, на підставі чого було виявлено, що суб'єкти малого підприємництва, у тому числі й мікропідприємництва, є основою усіх зареєстрованих вітчизняних суб'єктів господарювання. Саме ці суб'єкти в дослідженні включені до представників малого бізнесу, для яких систематизовано податкові «правила гри» у вигляді загальної та спрощеної систем оподаткування. Обґрунтовано доцільність скасування спрощеної системи оподаткування і переведення всіх суб'єктів на загальну систему. Для фізичних осіб-підприємців запропоновано підхід до визначення ставок оподаткування в конкретних розмірах відсоткових ставок залежно від отриманого доходу за звітний податковий рік.

Ключові слова: малий бізнес; суб'єкт малого підприємництва; податки; загальна система оподаткування; спрощена система оподаткування.

Табл.: 3. Бібл.: 14.

В статье проведено исследование деятельности субъектов малого бизнеса, на основании чего было определено, что субъекты малого предпринимательства, в том числе и микропредпринимательства, составляют основу всех зарегистрированных отечественных субъектов хозяйствования. Именно данные субъекты в исследовании включены к представителям малого бизнеса, для которых систематизированы налоговые «правила игры» в виде общей и упрощенной систем налогообложения. Обоснована целесообразность отмены упрощенной системы налогообложения и перевод всех субъектов на общую систему. Для физических лиц-предпринимателей предложен подход к определению ставок налогообложения в конкретных размерах процентных ставок в зависимости от полученного дохода за отчетный налоговый год.

Ключевые слова: малый бизнес; субъект малого предпринимательства; налоги; общая система налогообложения; упрощенная система налогообложения.

Табл.: 3. Библ.: 14.

The article examines the activity of small business entities, on the basis of which it was found that small business entities, including micro-enterprises, form the basis of all registered domestic business entities. These subjects in the study are included in the representatives of small business, for which tax "rules of the game" are systematized in the form of general and simplified taxation systems. The expediency of abolishing the simplified taxation system and transferring all entities to the general system is justified. For entrepreneurs, an approach is proposed to determine tax rates in specific interest rates depending on the income received for the reporting tax year.

Keywords: small business; a small business entity; taxes; general taxation system; simplified tax system.

Table: 3. References: 14.

JEL Classification: H25

Постановка проблеми. На будь-якому етапі розвитку країни малий бізнес завжди був, є і буде найактивнішим учасником усіх соціально-економічних процесів. Адже саме малий бізнес здатен швидко пристосуватися до умов змінного середовища, заповнити нішу, яка виникає у сфері товарів, робіт, послуг та мінімізувати збитки для себе та національного ринку загалом [13]. Проте чималі переваги його функціонування в економічній системі держави можуть бути знівельовані дією різних факторів (зазвичай – зовнішніх), поява яких для вітчизняних суб'єктів господарювання не є несподіванкою, однак сукупний їхній вплив на результативність діяльності господарюючих одиниць за певний період значним. Одним із таких факторів, що є найбільш впливовим, мінливим та найбільше привертає увагу, виступає оподаткування. Сподівання на те, що прийняття у 2010 році Податкового кодексу України вирішить усі суперечності в питаннях оподаткування суб'єктів, були розвіяні вже першими змінами до цього нормативного документа протягом першого року його дії. І хоча таких змін у подальшому було менше, втім, вони щоразу є суттєвими й потребують підвищеної уваги, особливо в умовах анонсування проведення податкової реформи новим урядом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на те, що малий бізнес є основою соціально-економічного розвитку будь-якої країни, до основних проблем у сфері оподаткування та окреслення напрямів їх вирішення привертається дедалі більше уваги

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

науковцями та практиками. Лише за останні два роки кількість публікацій у цьому напрямку перевищує 10, основні з яких були досліджені нами [1-7]. Серед науковців, результати напрацювання яких, на нашу думку, є найбільш суттєвими, варто назвати таких учених: Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар, О. А. Топоркова, В. В. Бобиль, О. В. Коба, І. В. Точиліна, В. І. Демиденко, І. В. Соболева та ін. Науковці неодноразово наголошували на тому, що система оподаткування для суб'єктів малого бізнесу є досить нестабільною, що породжує значні проблеми у веденні їхньої господарської діяльності. Крім того, розкриваються питання доцільності/необхідності застосування загальної або спрощеної системи оподаткування цими суб'єктами, їхні переваги та недоліки.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Водночас у світлі законодавчих змін та інновацій, актуальними є питання вивчення особливостей застосування дозволених систем оподаткування суб'єктами малого бізнесу та обґрунтування наслідків їх застосування.

Мета статті полягає в систематизації діючих норм податкового законодавства для суб'єктів малого бізнесу, а також обґрунтування можливих сценаріїв розвитку для цих суб'єктів в умовах існування низки законодавчих ініціатив у податковій сфері.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж розглядати питання оподаткування суб'єктів малого бізнесу, доречно звернути увагу на уточнення ключових дефініцій, які є дискусійними у зв'язку з неврегульованістю на законодавчому рівні, проте важливими з погляду аналізу діяльності досліджуваних суб'єктів господарювання та висвітлення основних аспектів їх оподаткування.

Зокрема, це стосується розуміння самої категорії «малий бізнес». Суттєві напрацювання в окресленому питанні висвітлені в праці А. В. Богаченко, де обґрунтовано думку про те, що поняття «малий бізнес» є синонімом поняття «мале підприємництво» [2, с. 22]. Звертаючись до нормативної бази, чинної станом на кінець 2019 року, питання градації підприємств чітко визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] та Господарським кодексом України [3]. При цьому до певних суб'єктів господарювання за вказаним Законом належать лише юридичні особи, у той час як за Господарським кодексом – фізичні і юридичні особи (табл. 1). Варто зауважити, що Державна податкова служба України з метою визначення тривалості документальних перевірок керується нормами Господарського кодексу України.

Таблиця 1

Класифікація суб'єктів господарювання відповідно до Господарського кодексу України та Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Вид суб'єкта господарювання		За Господарським кодексом України		За Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»		
		Середня кількість працівників	Річний дохід	Середня кількість працівників	Чистий дохід від реалізації	Балансова вартість активів
Суб'єкт мікропідприємництва	ФОП	до 10 осіб	до 2 млн євро	-	-	-
	Юридична особа	до 10 осіб		до 10 осіб	до 700 тис. євро	до 350 тис. євро
Суб'єкт малого підприємництва	ФОП	до 50 осіб	до 10 млн євро	-	-	-
	Юридична особа	до 50 осіб		до 50 осіб	до 8 млн євро	до 4 млн євро
Суб'єкт великого підприємництва	Юридична особа	понад 250 осіб	понад 50 млн євро	понад 250 осіб	понад 40 млн євро	понад 20 млн євро
Суб'єкт середнього підприємництва	Юридична особа	до 250 осіб	10-50 млн євро	до 250 осіб	до 40 млн євро	до 20 млн євро

Джерело: сформовано автором за джерелами [3; 9].

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Аналізуючи норми Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», юридична особа, яка отримала 9 млн євро доходу за рік, уже буде вважатися суб'єктом середнього підприємництва, хоча за Господарським кодексом України, вона є суб'єктом малого підприємництва. Таким чином, при проведенні статистичних досліджень розглянута юридична особа буде також за показниками своєї діяльності включена до групи суб'єктів малого підприємництва, що значно нівелює результати даних досліджень, оскільки останні за багатьма показниками базуються на даних фінансової звітності, яка для суб'єктів малого і середнього підприємництва може відрізнятися за складом та структурою.

Поділяючи думку А. В. Богаченко та зважаючи на таку невідповідність у віднесенні суб'єкта господарювання до певної групи за розглянутими нормативними актами, з метою проведення нашого дослідження суб'єктами малого бізнесу вважаємо тих, які за Господарським кодексом України належать до суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва. Тобто до вказаних суб'єктів будуть належати фізичні особи-підприємці та юридичні особи (малі та мікропідприємства).

Вивчаючи статистичні дані діяльності даних суб'єктів, бачимо, що їх кількість є переважаючою з поміж інших суб'єктів господарювання (табл. 2).

Таблиця 2

Структура суб'єктів малого бізнесу у 2013–2018 рр., %

Показник	Рік					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Усього суб'єктів господарювання, %	100	100	100	100	100	100
<i>Підприємства</i>						
Частка малих підприємств у загальній кількості суб'єктів господарювання (в т. ч. мікропідприємства), %	21,71	16,80	16,60	15,61	17,89	18,45
Частка малих підприємств у загальній кількості підприємств (у т. ч. мікропідприємства), %	95,04	95,19	95,45	95,03	95,47	95,36
Частка мікропідприємств у загальній кількості суб'єктів господарювання, %	18,49	14,4	14,40	13,28	15,41	15,92
Частка мікропідприємств у загальній кількості малих підприємств, %	85,20	85,93	86,71	85,07	86,12	86,27
<i>ФОП</i>						
Частка суб'єктів малого підприємництва в загальній кількості суб'єктів господарювання (в т. ч. суб'єкти мікропідприємництва), %	76,58	82,31	82,59	83,56	81,24	80,63
Частка суб'єктів малого підприємництва в загальній кількості ФОП (у т. ч. суб'єкти мікропідприємництва), %	99,24	99,96	99,98	99,98	99,98	99,97
Частка суб'єктів мікропідприємництва в загальній кількості суб'єктів господарювання, %	71,10	81,82	82,39	83,25	80,83	80,02
Частка суб'єктів мікропідприємництва в загальній кількості суб'єктів малого підприємництва (ФОП), %	92,84	99,40	99,76	99,63	99,49	99,24

Джерело: сформовано автором за даними [8].

Зокрема, з табл. 2 видно, що у структурі суб'єктів господарювання сукупно переважають малі підприємства та фізичні особи-підприємці суб'єкти малого підприємництва. Їхня частка за увесь досліджуваний період найменше становить 98,29 % у 2013 р., а найбільше – 99,19 % у 2015 р. Зареєстровані підприємства найбільше представлені малими підприємствами (їхня частка перевищує 95 % протягом усіх років), серед яких мікропідприємствам належить від 85,2 до 86,71 % залежно від року.

Фізичні особи-підприємці майже повністю належать до суб'єктів малого підприємництва (понад 99 % протягом усіх років досліджуваного періоду) і здебільшого представлені суб'єктами мікропідприємництва. При цьому їхня частка в загальній кількості фізичних осіб-підприємців суб'єктів малого підприємництва починаючи з 2013 р. суттєво зростає (з 92,84 % у 2013 р. до 99,76 % у 2015 р. та з незначним зменшенням у 2018 р. до рівня 99,24 %).

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Для суб'єктів малого бізнесу існує альтернатива у виборі системи оподаткування загальна або спрощена. Особливості їх застосування для юридичних і фізичних осіб наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Характеристики систем оподаткування для суб'єктів малого бізнесу

Критерій	Юридичні особи			Фізичні особи				
	Загальна система	Спрощена система (група єдиного податку)		Загальна система	Спрощена система (група єдиного податку)			
		III	IV		I	II	III	IV
Вид діяльності	Без обмежень	Суттєві обмеження для системи	Суттєві обмеження для системи	Без обмежень	Суттєві обмеження для групи	Суттєві обмеження для групи	Суттєві обмеження для системи	Суттєві обмеження для системи
Кількість найманих осіб	Без обмежень	Без обмежень	Без обмежень	Без обмежень	0	До 10	Без обмежень	0
мах дохід за рік	Без обмежень	Не більше 5 млн грн.	Без обмежень	Без обмежень	Не більше 300 тис. грн	Не більше 1,5 млн грн	Не більше 5 млн грн	Без обмежень
Ставки податку	18 % податку на прибуток	3 % від доходу (+ПДВ) або 5 % від доходу	Ставка залежить від виду земельної ділянки	18 % ПДФО	До 10 % розміру прожитк. мінімуму	До 20 % розміру мін. заробітної плати	3 % від доходу (+ПДВ) або 5 % від доходу	Ставка залежить від виду земельної ділянки
Реєстрація платником ПДВ	Є платниками ПДВ, якщо дохід понад 1 млн грн	Залежно від обраної ставки єдиного податку	Є платниками ПДВ, якщо дохід понад 1 млн грн	Є платниками ПДВ, якщо дохід понад 1 млн грн	Не є платниками ПДВ		Залежно від обраної ставки єдиного податку	Не є платниками ПДВ
Звітний період	Календ. квартал/рік	Календарний квартал		Календ. рік	Календарний рік		Календарний квартал	
Ведення обліку	Загальний облік	Спрощений облік	Спрощений облік	Книга обліку доходів і витрат	Книга обліку доходів		Книга обліку доходів / Книга обліку доходів та витрат	-
Порядок подання звітності	Податкова декларація подається щокварталу протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу		Податкова звітність подається не пізніше 20 лютого наступного року	Декларація про доходи подається раз на рік не пізніше ніж 9 лютого наступного року	Податкова декларація подається раз на рік протягом 60 календарних днів після закінчення звітного року		Податкова декларація подається щокварталу протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу	Податкова звітність подається не пізніше 20 лютого наступного року

Джерело: сформовано за даними [6; 7].

При цьому варто зазначити, що для спрощеної системи оподаткування (зокрема, для фізичних осіб-підприємців) у 2020 р. пропонується підвищити річні ліміти граничних доходів: для першої групи до 1 млн грн, для другої – 5 млн грн і третьої – 7 млн грн. Вважаємо пропозицію підвищення обсягів доходів доречною, проте фіксація конкретної суми не відповідає закордонній та вітчизняній практиці встановлення певних обмежень. Граничну суму доходу, на нашу думку, доцільно прив'язати до певного розміру мінімальної заробітної плати чи іншого показника, що уможливить визначення такої суми відповідно до стану економічної ситуації в країні та дозволить зменшити кількість правок до Податкового кодексу України в частині спрощеної системи оподаткування.

Отже, за умов існування зазначених альтернатив у системі оподаткування, суб'єкти малого бізнесу, з огляду на свої потреби (конкретний вид діяльності, наявність найманих осіб, робота з контрагентами юридичними особами, робота з платниками ПДВ та ін.) обирають доцільну для себе систему оподаткування. Проте, на наш погляд, нині

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

склалася така ситуація, що суб'єкти малого бізнесу зловживають спрощеною системою оподаткування, що негативно позначається на доходах бюджету у зв'язку з ухиленням від сплати податків за рахунок мінімізації своїх доходів [5]. Особливо це стосується фізичних осіб-підприємців 1-3 груп платників єдиного податку, оскільки вони зобов'язані вести лише облік своїх доходів у сумі отриманих готівкових або безготівкових грошових коштів без відображення суми понесених витрат та документів, що підтверджують їх факт. Крім того, існуюча можливість застосування різних систем оподаткування (з особливостями для кожної групи платників єдиного податку) породжує складність розуміння всіх юридичних та фіскальних моментів перебування на певній системі оподаткування або групі платника податку, що своєю чергою вимагає існування розширеного штату осіб у податкових органах, що реалізують контроль за правильністю визначення податкових платежів та здійснення своєї діяльності платником.

Для зменшення кількості порушень у сфері застосування певної системи оподаткування та унеможливлення здійснення зловживань при перебуванні на спрощеній системі оподаткування, пропонуємо відмовитися від практики її застосування. Натомість вважаємо доречною для застосування загальну систему оподаткування з обов'язковим веденням усіх отриманих доходів та понесених витрат. Спрощення процедури ведення господарської діяльності для суб'єктів мікропідприємництва, зокрема, фізичних осіб-підприємців, можливе шляхом застосування диференційованої ставки податку на доходи фізичних осіб, відповідно до конкретного розміру отриманих доходів за звітний податковий рік. Наприклад:

– для доходу, що не перевищує 100 мінімальних заробітних плат, станом на 01 січня звітного року – 5 % від чистого оподатковуваного доходу, тобто різницею між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи-підприємця;

– для доходу, що не перевищує 200 мінімальних заробітних плат, станом на 01 січня звітного року – 10 % від чистого оподатковуваного доходу, тобто різницею між загальним оподатковуваним доходом (виручка в грошовій та негрошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи-підприємця.

Основною умовою для ведення діяльності таких осіб вважаємо обов'язок ведення Книги обліку доходів і витрат та наявність підтверджуючих документів щодо походження товару (оскільки саме за цими документами можливе визначення адекватної ціни на товари та існує ймовірність виявлення неправдивих даних у деклараціях платників податків).

Що стосується юридичних осіб, то для них існує загальна система оподаткування, яка передбачає ведення обов'язкових облікових реєстрів, на підставі яких визначається база для нарахування податку на прибуток. Спрощену систему як таку пропонуємо для цих суб'єктів скасувати взагалі.

Висновки і пропозиції. Отже, існування єдиних правил оподаткування дозволить мінімізувати прогалини в законодавстві щодо оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб і тим самим створити однакові умови для ведення бізнесу всім суб'єктам господарювання. Перспектива подальших досліджень вбачається в розробці заходів із підвищення податкової грамотності для платників податків – фізичних осіб.

Список використаних джерел

1. Бобиль В. В., Топоркова О. А. Оподаткування малого бізнесу: нормативно-організаційний аспект. *Review of transport economics and management*. 2019. № 1 (17). С. 35–47.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

2. Богаченко А. В. Огляд відмінності та спорідненості понять малий бізнес та мале промислове підприємництво в Україні. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 4(20). С. 20–26.

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. Дата оновлення 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

4. Демиденко В. І. Удосконалення інституційних умов оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Економіка та держава*. 2018. № 6. С. 123–126.

5. Жаворонок А. В., Абрамова А. С., Шиндирук А. В. Місцеві податки і збори як джерело формування доходів бюджету. *Фінансові дослідження*. 2019. № 1 (6). URL: <https://fr.stu.cn.ua/index.pl?task=arcinf&l=ua&j=18&id=175>.

6. Коба О. В., Шинкар Ю. Л. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25, ч. 1. С. 116–120.

7. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112. Дата оновлення 29.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

8. Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення 16.11.2018. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T990996.html.

10. Соболева І. В., Козаченко А. А. Порівняльний аналіз практики обліку й оподаткування суб'єктів малого та мікропідприємництва в Україні та країнах ЄС. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 19. С. 1340–1344.

11. Соболева І., Пішенін О. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва на спрощеній системі (на прикладі торговельних підприємств). *Науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2018. № 2 (11). С. 188–191.

12. Точиліна І. В. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва в умовах викликів цифрової економіки. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7017>.

13. Шадура-Никипорець Н. Т. Роль малого підприємництва у розвитку регіональних господарських систем. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 3 (3). С. 209-214.

14. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Розвиток малого бізнесу в Україні: сучасний стан і податкові аспекти стимулювання. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Випуск 2(13). С. 331-339. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/2_13_uk/57.pdf.

References

1. Bobyl, V. V., Toporkova, O. A. (2019). Opodatkuvannia maloho biznesu: normatyvno-organizationalnyi aspekt [Taxation of small business: regulatory and organizational aspect]. *Review of transport economics and management – Review of transport economics and management*, 1 (17), 35-47 [in Ukrainian].

2. Bohachenko, A. V. (2015). Ohliad vidminnosti ta sporidnenosti poniat maliy biznes ta male promyslove pidpriemnytstvo v Ukraini [Review of differences and affinity concepts of small business and small industrial entrepreneurship in Ukraine]. *Ekonomika: realii chasu – Economy: the realities of time*, 4 (20), 20-26 [in Ukrainian].

3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Commercial Code of Ukraine]. № 436-IV (16.01.2003). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

4. Demydenko, V. I. (2018). Udoskonalennia instytutsiinykh umov opodatkuvannia subiektiv maloho pidpriemnytstva [Improvement of institutional conditions for taxation of small business entities]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*, 6, 123-126 [in Ukrainian].

5. Zhavoronok, A. V., Abramova, A. S., Shyndyruk, A. V. (2019). Mistsevi podatky i zbory yak dzherelo formuvannia dokhodiv biudzhetu [Local taxes and fees as a source of budget revenue generation]. *Finansovi doslidzhennia – Financial research*, 1 (6). Retrieved from <https://fr.stu.cn.ua/index.pl?task=arcinf&l=ua&j=18&id=175>.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

6. Koba, O. V., Shynkar, Yu. L. (2019). Porivnialnyi analiz zahalnoi ta sproshchenoi systemy opodatkovannia: osoblyvosti zastosuvannia, problemy ta napriamy yikh vyrishennia [Comparative analysis of the general and simplified taxation system: features of application, problems and directions of their solution]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, 25 (1), 116–120 [in Ukrainian].

7. Podatkovi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. № 2755-VI (02.02.2010). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine] (2019). *Pokaznyky strukturnoi statystyky po subiektakh hospodariuvannia z rozpodilom za yikh rozmiramy [Indicators of structural statistics by economic entities with size breakdown]*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Pro bukhhaltenskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [On accounting and financial reporting in Ukraine]. № 996-XIV (16.07.1999). Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T990996.html.

10. Soboleva, I. V., Kozachenko, A. A. (2018). Porivnialnyi analiz praktyky obliku y opodatkovannia subiektiv maloho ta mikropidpriemnytstva v Ukraini ta krainakh YeS [Comparative analysis of accounting and taxation practices of small and micro-enterprises in Ukraine and EU countries]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*, 19, 1340–1344 [in Ukrainian].

11. Soboleva, I., Pishenin, O. (2018). Opodatkovannia subiektiv maloho pidpriemnytstva na sproshchenii systemi (na prykladi torhovelnykh pidpriemstv) [Taxation of small business entities on a simplified system (on the example of trading enterprises)]. *Naukovyi visnyk MNU im. V. O. Sukhomlynskoho. Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of MNU. V.O. Sukhomlinsky. Economic sciences*, 2 (11), 188–191 [in Ukrainian].

12. Tochylyna, I. V. (2019). Opodatkovannia subiektiv maloho pidpriemnytstva v umovakh vykykiv tsyfrovoy ekonomiky [Taxation of small businesses in the face of the challenges of the digital economy]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 4. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7017>.

13. Shadura-Nykytorets, N. T. (2015). Rol maloho pidpriemnytstva u rozvytku rehionalnykh hospodarskykh system [The role of small business in the development of regional economic systems]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economy and management*, 3 (3), 209-214 [in Ukrainian].

14. Iaroshevych, N. B., Kondrat, I. Yu., Lyvdar, M. V. (2019). Rozvytok maloho biznesu v Ukraini: suchasnyi stan i podatkovyi aspekty stymuliuvannia [Small business development in Ukraine: current state and tax aspects of incentives]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk – Azov Economic Bulletin*, 2 (13), 331-339. Retrieved from http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/2_13_uk/57.pdf.

Мельничук Ірина Іванівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут (вул. Кам'янецька, 3, м. Хмельницький, 29000, Україна).

Мельничук Ирина Ивановна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, учета и аудиту, Хмельницкий кооперативный торгово-экономический институт (ул. Каменецкая, 3, г. Хмельницкий, 29000, Украина).

Melnychuk Iryna – PhD in Economics, Associate Professor of Department of Finance, Accounting and Auditing, Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economic Institute (2 Kamyanetska Str., 29000 Khmelnytskyi, Ukraine).

E-mail: irinkanyu@ukr.net;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2386-3365>